

Projektnummer: 95öu9		HUF 1 326 000 EUR 1430
Antragsteller: Univ.-Prof. Dr.Katharine Sarikakis	Institut: Publizistik- und Kommunikationswissenschaft	
Projektpartner: Dr. Ferenc Hammer	Institut: Media es Kommunikacio Tanszek	
Titel: Öffentlich-rechtliche Medien in Gefahr- nachhaltige Alternativen?		

Art der Förderung:

- Workshop, Konferenz
- Publikation, Lehrmaterial
- Forschungsprojekt
- Unterrichtsprojekt

Bericht

In Rahmen der Aktion Österreich Ungarn, gefördert durch das Projekt nr. 95öu9, hat ein intensiver wissenschaftlicher Austausch zwischen den Mitgliedern der Partnerorganisationen Media Governance and Industries Research Lab, angesiedelt am Institut für Publizistik-und Kommunikationswissenschaft der Universität Wien und Media es Kommunikacio Tanszek, Muveszetelmeleti es Mediakutatasi Intezet an der ELTE Universität in Budapest stattgefunden. Das Forschungsteam setzte sich aus etablierten WissenschaftlerInnen aus den Bereichen Kommunikation, Soziologie und Rechtswissenschaften zusammen sowie aus NachwuchswissenschaftlerInnen, die die Möglichkeit bekommen haben unter intensiver Betreuung an einem internationalen Forschungsprojekt mitzuwirken.

Während des Projektes haben zwei Symposien stattgefunden. Die Teams haben seit Februar 2017 intensiv an dem Forschungsprojekt gearbeitet. Es wurde relevante Literatur gesammelt und aufbereitet. In diesem Zeitraum haben die Teammitglieder aus Österreich und aus Ungarn mehrmals miteinander kommuniziert und die Forschungskonzepte sowie weitere Schritte diskutiert. Das erste Präsenzsymposium in Wien hat in September 2017 stattgefunden und diente der Weiterentwicklung der Fragestellung. Es wurden Arbeitsgruppen gebildet, bei der Bildung der Kleingruppen wurde darauf geachtet, dass die Vertreter von beiden Teams mitbeteiligt sind sowie, dass die Kleingruppen von NachwuchswissenschaftlerInnen auch mit einer Senior Wissenschaftlerin/ einem Senior Wissenschaftler kooperieren können. Auf diesem Wege haben sich 5 Arbeitsgruppen gebildet, die sich mit folgenden Themen beschäftigt haben:

- öffentlich- rechtliche Medien: Paradigmawechsel in der Forschung, von den öffentlich-rechtlichen Medien zu öffentlich-rechtlichen Inhalten (from public service media to public service content)

- Metadaten zur Pressefreiheit, Vergleich und Analyse der Indikatoren der Presse- und Meinungsfreiheit unter Besonderer Berücksichtigung der Position von Österreich und Ungarn
- die positive Verpflichtung („positive obligation“)
- theoretische Aufbereitung des Konzeptes der Medienfreiheit und der Rolle in der Demokratie
- Aktivismus zur Unterstützung der Pressefreiheit und zur Verteidigung der öffentlich-rechtlichen Medien

Die Kleingruppen hatten als Aufgabe einen Zwischenbericht (working paper) zu verfassen sowie die Inhalte in einer visuellen Form zu präsentieren. Während des zweiten Präsenzsymposiums, in Budapest in Jänner 2018, wurden die Präsentationen gehalten und kritisch diskutiert. Die Ergebnisse der einzelnen Gruppen wurden zusammengefasst und miteinander verknüpft. Das Team hat das Material als Pilot-Studie konzipiert, aus der Studie „Öffentlich- Rechtliche Medien in Gefahr- nachhaltige Alternativen?“ wurde ein weiteres Forschungskonzept entwickelt, das die Perspektive erweitert und auf Faktoren, die die Demokratie fördern abzielt. Es sollten dabei die Besonderheiten der Medien- und Demokratiesystemen in Österreich und Ungarn, sowie die gemeinsame historische Erfahrung berücksichtigt werden.

Publikationsliste:
Publikationsverzeichnis

Az együttműködés eredményeként közös kutatási koncepciót fejlesztettek ki, amely a demokráciát támogató tényezők vizsgálatára terjeszti ki a média- és véleményszabadság kérdéskörét. Ennek alapján jelenleg is zajlik a hosszútávú (több éves) közös kutatási projekt további előkészítése, amely a média és a demokrácia rendszerének sajátosságait kívánja megvizsgálni Ausztriában és Magyarországon a közös történelmi múlt és tapasztalatok figyelembevételével.

A partnerek és a kutatócsoportok ezúton szeretnék kifejezni külön köszönetüket az Osztrák-Magyar Akcióalapítvány munkatársainak a pályázat lebonyolítása során nyújtott támogató segítségükért, rugalmasságukért és pozitív hozzáállásukért.

Publikációs jegyzék:

Publikáció:

Projektszám: 95öu9	HUF 1 326 000 EUR 1430
Pályázó neve: Univ.-Prof. Dr.Katharine Sarikakis	Intézménye: Publizistik- und Kommunikationswissenschaft
Projektpartner neve: Dr. Ferenc Hammer	Intézménye: Media es Kommunikacio Tanszek
Pályázat címe: Veszélyben a közszolgálati médiaszolgáltatás – milyen fenntartható alternatívák azonosíthatók?	

A projekt jellege: (kérjük bejelölni)

- Workshop, konferencia
- Publikáció, tananyag
- Kutatási együttműködés
- Oktatási program

Beszámoló/Eredmények

A közös Osztrák-Magyar Akció-program (projekt azonosító 95öu9) intenzív tudományos információcsere zajlott a résztvevő partnerszervezetek kutatói között. Az Universität Wien Institut für Publizistik-und Kommunikationswissenschaft Media Governance and Industries Research Lab mint partner egyrésztől, illetve az ELTE Művészetelméleti és Mediakutatási Intézete Média- és Kommunikáció tanszéke másrésztől vezette az együttműködést. A kutatócsoportok tagjai között a kommunikáció, a szociológia és a jogtudomány képviselői, vezető (senior), illetve fiatal (junior) kutatók egyaránt részt vettek. A junior kutatók számára mindez egyszersmind kitűnő lehetőséget is teremtett intenzív tapasztalatszerzésre egy nemzetközi kutatási projekt során.

A projekt keretében két szimpózium zajlott le. A kutatók 2017 februárjától intenzíven dolgoztak a kutatási projekteken, összegyűjtötték, feldolgozták és elemezték a releváns szakirodalmat. A két ország kutatói között mindeközben intenzív kommunikáció zajlott, a résztvevők megvitatták a kutatási koncepciókat és a további lépéseket. Az első bécsi találkozót (szimpózium) 2017 szeptemberében tartották, ahol is a közös és lehetséges kutatási területek és tervek azonosítása történt meg. Megalakultak a munkacsoportok, ahol a senior és a junior kutatók arányos részvételére külön hangsúlyt fektettek. Ily módon öt munkacsoport jött létre, amelyek a következő témákkal foglalkoztak:

- közszolgálati média: paradigmaváltás a szakirodalom tükrében, a közszolgálati médiaszolgáltatástól a közszolgálati tartalomig,
- a sajtószabadság a metaadatok, nemzetközi összehasonlító elemzések és mutatók alapján: különös tekintettel a sajtó és a véleménynyilvánítás szabadsága helyzetére Ausztriában és Magyarországon,
- "pozitív kötelezettségek": az állami feladatok a sajtó- és véleményszabadság területén,
- a médiaszabadság fogalmának elméleti megítélése és annak szerepe a demokráciában, valamint
- civil társadalmi aktivizmus a sajtószabadság támogatására és a közszolgálati média védelme érdekében.

A tematikus csoportoknak munkadokumentumot kellett készíteniük, és tartalmukat vizuális formában bemutatniuk. A 2018. januári budapesti második találkozó (szimpózium) alatt ennek alapján a kutatók prezentációkat tartották és tudományos vita keretében megvitatták az eredményeket. Ezt követően azonosították a közös kutatási pontokat, és azokat rögzítették. Mindez előtanulmányként alapját képezte a "Veszélyben a közszolgálati médiaszolgáltatás – milyen fenntartható alternatívák azonosíthatók?" című vitaagához.